

05.05.2021

Asia/14

§ 106

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite lasten ja nuorten monialaisesta matalan kynnyksen hyvinvointityöstä ja mielenterveyspalveluista

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite suomeksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan lasten ja nuorten monialaisen matalan kynnyksen hyvinvointityön ja mielenterveyspalvelujen vahvistamista.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat olleet kaupunkistrategian 2017-2021 keskeisiä tavoitteita. Hyvinvointisuunnitelman keskeisimpiä tavoitteita on mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitetta toteutetaan kaikkien toimialojen yhteistyönä. Mielenterveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen huomioiminen eri toimialoilla ja yhteiskunnallisilla tasoilla on myös kansallisen mielenterveysstrategian lähtökohta.

Kuluneella strategiakaudella on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-ohjausrakenne ja sen osana mm. lasten ja nuorten LANU-verkosto, lasten ja nuorten palvelujen integraatioryhmä, nuorten ohjaus- ja palveluverkosto sekä oppilashuollon ohjausryhmä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Näiden ryhmien tehtävänä on mm. edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä palvelujen yhteensovittamista.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjuja on työstetty laajassa yhteistyössä HUSin , kasvatuksen ja koulutuksen, kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveystoimen kesken. Menossa on toimeenpanovaihe, jonka aikana vahvistetaan mielenterveyteen ja hyvinvointiin liittyvää osaamista kaikilla toimialoilla.

Palveluketju on toimijoiden yhteinen työkalu, jolla varmistetaan poikkihallinnollinen yhteistyö palveluketjun johtamisessa, ennaltaehkäisevän tuen tarjoamisessa sekä lasten ja nuorten mielenterveyden hoidossa. Osana palveluketjutyötä otetaan käyttöön toimialojen yhteinen huolen tunnistamisen ja puheeksioton väline, CA (Common Approach) -malli, sekä matalan kynnyksen palvelumalli, joilla varmistetaan oikea-aikainen apu ja toimijoiden välinen yhteistyö.

Mielenterveysongelmiin liittyvää varhaista tukea ja perustason hoitoa vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvien psykososiaalisten interventioiden käyttöä esimerkiksi kouluterveydenhuollossa, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluissa sekä nuorisotyössä. Nuorten mielenterveyspalveluja on vahvistettu lisäämällä nuorisoaseman resursseja sekä perustamalla kaksi matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupistettä Mieppiä. Nuorisoaseman toimintaa laajennetaan edelleen ja perhekeskuksen yhteyteen perustetaan perustason lasten mielenterveyspalveluyksikkö lastenpsykiatrisen tiimin tehtäviä laajentamalla.

Oppilashuollossa on kehitetty matalan kynnyksen malli, jossa apua ja tukea pyritään ensisijaisesti tarjoamaan koulussa. Kuraattorit ovat sosiaalihuollon ammattilaisia ja voivat toimia yhteistyössä perhekeskuksen psykososiaalisen tuen toimijoiden kanssa yksittäisen lapsen ja nuoren tilanteen niin vaatiessa. Ehkäisevä yhteisöllinen työ on ensisijainen oppilashuollon toimintamuoto koulussa ja se edistää oppilaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on jatkuvana strategisena tavoitteena henkilökunnan osaamisen ja taitojen vahvistaminen. Tarjolla on ollut toimialat ylittäviä jatkokoulutuksia mielenterveysosaamisen vahvistamiseksi, erityiskasvatusosaamista ja ongelmien varhaisen tunnistamisen vahvistamista. Lisäksi henkilökunnan taitoja vahvistetaan erilaisten kehitysprojektien avulla, esim. moniammatillisessa Koulu kaikille -kokonaisuudessa, syrjäytymistä vähentävässä Mukana-ohjelmassa (kärkihanke) sekä kiusaamisen vastaisessa KVO13-ohjelmassa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston avustuksella kaupungin nuorisopalvelut on aloittanut kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa uuden

koulunuorisotyöhankkeen. Sen tavoitteena on turvata nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia arjen ja koulunkäynnin sujumiseen, vähentää yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä edistää mielen hyvinvointia.

Kuluvana vuonna kaupunkiyhteisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, ehkäistä yksinäisyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä lisäämällä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen. Tähän kehitetään parhaillaan Islannin mallin pohjalta Helsingin harrastamisen mallia. Tarkoitus on saada Helsingin alueella kaikille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen harrastamisen malli kouluihin, yhdistää lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, hyvien toimintamallien luominen ja kehittäminen, yhteistyö koulujen, kaupungin palvelujen ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa sekä palvelutuotannon koordinaatio ja harrastusmahdollisuuksista viestiminen.

Yhdessä nuorten kanssa on tarkoitus kehittää keskustakirjasto Oodiin suunniteltua nuorten matalan kynnyksen tukea ja keskustelumahdollisuuksia aikuisen kanssa lisäävää avointa nuorisotilaa.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan, kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite suomeksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.04.2021 § 269

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 09.02.2021 § 21

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien Ruotsalaisen kansanpuolueen jättämää ryhmäaloitetta:

RKP:n valtuustoryhmä ehdottaa erinäisiä toimenpiteitä toimialarajat ylittävän hyvinvointityön ja mielenterveyspalvelujen mahdollistamiseksi, muun muassa lisäämällä varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstöresursseja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta suhtautuu periaatteessa myönteisesti ehdotukseen, mutta haluaa tuoda esille seuraavat näkökohdat:

Työntekijöiden mielenterveysosaamisen vahvistaminen

Työntekijöiden osaamisen ja taitojen vahvistaminen on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan jatkuva strateginen tavoite. Helsingin kaupunki tarjoaa tällä hetkellä toimialarajat ylittäviä jatkokoulutuksia mielenterveysosaamisen vahvistamiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pyrkii jatkuvasti lisäämään koulukäyttökunnan erityiskasvatusosaamista sekä tarjoamaan työkaluja ongelmien varhaisen tunnistamisen vahvistamiseksi ja olemassa oleviin hoitopolkuihin liittyvän osaamisen lisäämiseksi.

Tämän lisäksi henkilökunnan osaamista ja taitoja vahvistetaan erilaisen kehitysprojektien ja kokonaisuuksien avulla, esim.:

- Inklusiivinen koulu, jossa kehitetään Koulu kaikille -konseptia moniammatillisesta näkökulmasta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- Mukana-ohjelma, joka on yksi strategiajakson kärkihankkeista ja jolla pyritään vähentämään epätasa-arvoa sekä lasten / nuorten syrjäytymistä.
- Kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO13), joka käsittää 13 kiusaamisen vastaista toimenpidettä sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä että kiusaamistilanteen aikana tai jälkeen toteutettavia toimenpiteitä.

Mainituissa kehityskokonaisuuksissa tarkistetaan jo olemassa olevia prosesseja ja rakenteita, jotta yksiköiden toimintaa voitaisiin tukea paremmin. Lisäksi koulujen johtoa ja muuta henkilökuntaa jatkokoulutetaan, sekä tuotetaan tukiaineistoa, jotta kouluilla olisi paremmat edellytykset tukea kaikkia oppilaita näiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Viime vuosina hyvinvointiasiat ovat olleet vahvasti keskiössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Mainittakoon, että ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa on järjestetty kaikilla toiminta-alueilla henkilökunnan hyvinvointipäiviä, joissa lasten, oppilaiden, opiskelijoiden sekä henkilökunnan hyvinvointia eri tasoilla on käsitelty, sekä järjestetty erilaisia jatkokoulutuksia henkilökunnan osaamisen vahvistamiseksi mainituilla osa-alueilla.

Toimialarajat ylittävää yhteistyötä mielenterveyden sekä johdon hyvinvointi- ja mielenterveysjohtamisen edistämiseksi

Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla lasta ja nuorta tuetaan heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimenpiteitä suunnitellaan moniammatillisesti ja poikkihallinnollisia ohjausryhmiä ja verkostoja on perustettu. Verkostokokouksissa ovat mukana ne, jotka osallistuvat lapsen tai nuoren hoitoon, huolenpitoon sekä kasvatukseen ja koulutukseen.

Sosiaali- ja terveystoimiala sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ovat tiivistäneet yhteistyötään sekä parantaneet lapsille ja nuorille suunnattuja mielenterveyspalveluita, mm. järjestämällä yhteisiä keskusteluita sekä panostamalla kehitystyöhön johtaja- ja päällikötasolla. On perustettu yhteisiä työryhmiä johtamisen sekä yhteisen kehitystyön edistämiseksi. Esimerkkeinä mainittakoon seuraavat työryhmät:

- Palvelujen integraatioryhmä, joka on mallintanut mielenterveysongelmista kärsiville lapsille ja nuorille suunnattua palveluketjua (Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien palveluketjumallinnus). Kyseisessä mallinnuksessa todetaan, että mallinnetun palvelun saataavuus sekä ruotsin että suomen kielellä tulee turvata.
- VIP-verkosto, joka edistää vaativan erityistuen ohjaus- ja palveluverkkojen kehittämistä.

Poikkihallinnollinen työ on tärkeä osa edellä mainittuja kärkihankkeita ja kehityskokonaisuuksia. Epätasa-arvon sekä syrjäytymisen vähentämiseen tähtäävään hankkeeseen osallistuu muun muassa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, sosiaali- ja terveyden toimiala sekä kaupunginkanslian elinkeino-osasto.

Sujuvalla yhteistyöllä sekä hyvällä johtamisella on suuri merkitys myös tältä osin. Selkeät prosessit ja selkeä vastuunjako ovat perusedellytyksiä sille, että asiakkaalle voidaan taata asianmukaiset palvelut. Joltain osin tarvittaneen myös lisäresursseja.

Oppilashuoltohenkilökunnan ja koulunuorisotyöntekijöiden lisääminen

Oppilashuoltohenkilökunnan määrästä päätettäessä lähtökohtana on todellisen tarpeen huomioiva mitoitus. Vuoden 2021 talousarviossa ei ole toistaiseksi varattu lisäresursseja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alaisen oppilashuollon palvelujen lisäämiseen.

Hyvä mieli -kohtaamispisteen perustaminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla koko kaupunki on lähtökohtaisesti oppimisympäristö ja erilaisia tiloja voidaan käyttää lasten ja nuorten oppimisympäristöinä ja kohtaamispaikkoina. Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa ehdotusta luoda esteettömiä ja epämuodollisia kohtaamispaikkoja lapsille ja nuorille niin, että heillä on käytettävissään monitaitoisia ja -ammattillisia ammattilaisia. Tähän ei ole varattu lisäresursseja vuoden 2021 talousarviossa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kristian Roos, chef för sakkunnig- och kontorstjänster, puhelin: 310 80028
kristian.roos(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2021 § 12

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja, osaamisen vahvistamista ja toimialojen yhteistyötä seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

"Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelman keskeisimpiä tavoitteita on mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitetta toteutetaan kaikkien toimialojen yhteistyönä. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjua on työstetty laajassa yhteistyössä HUSin, kasvatuksen ja koulutuksen, kulttuuri- ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveystoimen kesken. Menossa on toimeenpanovaihe, jonka aikana muun muassa vahvistetaan mielenterveyteen ja hyvinvointiin liittyvää osaamista kaikilla toimialoilla.

Palveluketju on toimijoiden yhteinen työkalu, jolla varmistetaan poikkihallinnollinen yhteistyö palveluketjun johtamisessa, ennaltaehkäisevän tuen tarjoamisessa sekä lasten ja nuorten mielenterveyden hoidossa. Osana palveluketjutyötä otetaan käyttöön toimialojen yhteinen huolen tunnistamisen ja puheeksioton väline, CA (Common Approach) -malli, sekä matalan kynnyksen palvelumalli, joilla varmistetaan oikea-aikainen apu ja toimijoiden välinen yhteistyö.

Mielenterveysongelmiin liittyvää varhaista tukea ja perustason hoitoa vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvien psykososiaalisten interventtioiden käyttöä esimerkiksi kouluterveydenhuollossa, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluissa sekä nuorisotyössä. Nuorten mielenterveyspalveluja on vahvistettu lisäämällä nuorisoaseman resursseja sekä perustamalla kaksi matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupiste Mieppiä. Nuorisoaseman toimintaa laajennetaan edelleen ja perhekeskuksen yhteyteen perustetaan perustason lasten mielenterveyspalveluyksikkö lastenpsykiatrisen tiimin tehtäviä laajentamalla.

Mielenterveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen huomioiminen eri toimialoilla ja yhteiskunnallisilla tasoilla on kansallisenkin mielenterveysstrategian lähtökohta. Yksi sektori tai toimiala ei ratkaise nuorten mielenterveyden tai muita vastaavia pulmia. Lapsen ja nuoren hyvinvointi rakentuu monessa eri kehitysympäristössä. Koulu on kehityksen kannalta keskeinen kehitysympäristö. Kaikilla koulussa toimivilla aikuisilla tulee olla valmius tunnistaa huolia, auttaa lasta ja nuorta sekä osata ohjata tarvittaessa vahvemman avun piiriin (CA-malli).

Oppilashuollossa on kehitetty matalan kynnyksen malli, jossa apua ja tukea pyritään esisijaisesti tarjoamaan koulussa. Kuraattorit ovat sosiaalihuollon ammattilaisia ja voivat toimia yhteistyössä perhekeskuksen psykososiaalisen tuen toimijoiden kanssa yksittäisen lapsen ja nuoren tilanteen niin vaatiessa. Ehkäisevä yhteisöllinen työ on esisijainen oppilashuollon toimintamuoto koulussa, ja se edistää oppilaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja tasapainoisen arjen mahdollisuus sekä tuen tarve on tunnistettava kaikissa palveluissa, joissa heitä kohdataan. Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Mielenterveyttä huomioiva ja edistävä toiminta niin yksilötasolla, monitoimijamallissa kuin kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa tukee mielen hyvinvointia vahvistavia ja suojaavia elementtejä ja ehkäisee ongelmien muodostumista."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna Helme, vastaava suunnittelija, puhelin: 310 69677
anna.helme(a)hel.fi

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 040 8474745
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Markus Salonen, keskitettyjen palvelujen päällikkö, puhelin: 050 3809967
markus.salonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.01.2021 § 5

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä ja toteaa samalla, että aloitteessa tunnistettuihin toimenpidetarpeisiin on Helsingin kaupungilla parhaillaan meneillään useita kehittämistoimenpiteitä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat Helsingin kaupungin keskeisistä strategisista tavoitteita. Kuluvalla strategiakaudella on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) ohjausrakenne, joka kokoaa toimialat yhteen edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Osana rakennetta toimivat muun muassa lasten ja nuorten (LANU) verkosto, lasten ja nuorten palvelujen integraatioryhmä, nuorten ohjaus ja palveluverkosto sekä oppilashuollon ohjausryhmä. Näiden ryhmien tehtävänä on muun muassa edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä palveluiden yhteensovittamista. Rakenteilla halutaan turvata hallintokuntien yhteistä tavoitteiden asettamista sekä johtamista.

Helsingissä on vastikään toteutettu laaja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluketjujen kehittämistyö. Kehittämistyön tavoitteena on ollut lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen parantamalla lasten ja

nuorten mielenterveyden palveluketjuja, tunnistamalla niiden palveluaukkoja, siirtämällä palveluiden painopistettä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään suuntaan sekä parantamalla monialaista yhteistyötä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden palveluketjujen sujuvoittamiseksi. Kehittämistyötä on ohjattu monihallintokuntaisesti, jolla on varmistettu eri organisaatioiden ja palveluiden sitoutumista kehittämiseen ja yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Hankkeen työskentelyn pohjalta on Helsingissä sovittu seuraavia toimenpiteitä lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin vastaamiseksi:

1. Vahvistetaan Helsingin omia matalankynnyksen perustason mielenterveyspalveluita.
2. Varmistetaan erikoissairaanhoidon jalkautuva intensiivituki- ja hoito lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteisille 10-18-vuotiaille väliinpuotoaja-asiakkaille.
3. Vahvistetaan koulun ja oppilaitosten roolia lapsen ja nuoren mielenterveystarpeiden tunnistamisessa ja matalankynnyksen hoidossa.
4. Kuvataan ja otetaan käyttöön yhteinen huolentunnistamisen ja tarttumisen toimintamalli.
5. Systematisoidaan ja lisätään näyttöön ja tutkimukseen perustuvien interventioiden käyttöä perus ja erityistason palveluissa.
6. Varmistetaan palveluketjun jatkotyöstö, jossa määritellään hoidon eri vastuutahot ja kuvataan palvelusisällöt.

Lisäksi pilotoidaan uusia näyttöön perustuvia mielenterveystoimia ja laajennetaan aiemmin käytettyjen interventioiden koulutusta, jotta varmistetaan tehokkaiden interventioiden saatavuus kaikissa palveluissa.

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota kaikessa kaupungin toiminnassa. Monialaisten palveluiden ja palveluketjujen suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan jatkuvaa yhteistyötä ja sitoutumista kaikilta lasten ja nuorten parissa työskenteleviltä taholta. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden nuorisopalvelut tulee lisäämään lähivuosina henkilöstön osaamista nuorten mielenterveyden ongelmien varhaiseksi tunnistamiseksi, puuttumiseksi sekä oikeaan palvelun löytymiseksi. Huolen varhaiseen tunnistamisen ja siihen tarttumiseksi tullaan nuorisopalveluissa ottamaan käyttöön kaupunkiyhteinen huolentunnistamisen malli. Lisäksi henkilöstöä koulutetaan edelleen nuorten pahanolon kohtaamiseen sekä verkkoauttamistyöhön. Oikean palvelun löytymiseksi lisätään myös nuorisotyöntekijöiden mielenterveyspalveluiden ja palveluketjujen tuntemusta.

Nuorisopalvelut on mukana vuonna 2021 alkavassa monialaisessa pilotti- ja tutkimushankkeessa, jossa kehitetään vaikuttavaa tuki- ja hoitomallia 10–17-vuotilaille lapsille ja nuorille, joilla on laaja-alaisia tuen tarpeita ja mielenterveysongelmia. Hankkeessa yhdistetään lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja nuorisotyön osaamista varmistamaan kokonaisvaltaista tukea nuorelle. Hankkeessa jalkaudutaan lapsen ja nuoren luontaisiin kehitysympäristöihin. Nuorisotyön roolina on nuoren vapaa-ajan huomioiminen ja myönteisten toimintamahdollisuuksien vahvistaminen muun tuen osana (esim. harrastukset, kaverit, nuorten yhteisöt) ja koordinoita yhteistyötä nuorisotyön muiden toimijoiden kanssa.

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden kysyntä on lisääntynyt viime aikoina entisestään ja sen arvellaan myös kasvavan lähitulevaisuudessa. Tiedetään myös, että koronaepidemia on lisännyt nuorten yksinäisyyttä, mielenterveyden haasteita sekä turvattomuuden kokemuksia. Koronaepidemian alkaessa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden työssä on panostettu erityisesti digitaaliseen ja jalkautuvaan nuorisotyöhön sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten yksilölliseen tukeen.

Nuorisopalveluiden kohdennetussa työssä, kuten etsivässä nuorisotyössä sekä Luotsi-toiminnassa, tarjotaan nuorille yksilöllistä tukea sekä henkilökohtaista ohjausta sopivien palveluiden piiriin. Jalkautuvassa nuorisotyössä taas jalkaudutaan nuorten suosimiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskuksiin, metroasemille ja tapahtumiin, ja mahdollistetaan näin keskustelutukea ja ohjausta hyvin matalalla kynnyksellä nuorten omissa paikoissa. Viime vuonna jalkautuvaa työtä on lisätty merkittävästi kaupungin eri alueilla. Nuorisotyötä tehdään enenevässä määrin myös digitaalisissa toimintaympäristöissä, josta voidaan löytää muutoin hankalasti tavoitettavia nuoria, kuten kotiin syrjään jääneitä nuoria, jotka viettävät paljon aikaa verkkomaailmassa. Korona-aikana nuoriso-ohjaajia on myös ollut tekemässä verkkoauttamistyötä Mieli ry:n suositussa Sekasin Chat -palvelussa.

Ryhmäaloitteessa esitetään nuorisotyöntekijöiden lisäämistä kouluihin ja monialaisen yhteistyön vahvistamista kulttuuri- ja vapaa-ajan sektorin kanssa. Koronaepidemian negatiivisiin seurauksiin ja uusiin aaltoihin vastaamiseksi Helsingin kaupungin nuorisopalvelut on aloittanut Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä lisäävustuksella, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, uuden koulunuorisotyöhankkeen. Hankkeen tavoitteena on turvata nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia arjen ja koulunkäynnin sujumiseksi, vähentää yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä edistää mielen hyvinvointia. Hankkeen laajempaa tavoitteena on rakentaa pohjaa hankekauden jälkeiselle pysyvämmälle uudentylaiselle koulunuorisotyön mallille Helsingissä.

Hankkeeseen palkataan nuorisotyöntekijöitä niille alueille ja yhteistyöhön koulujen kanssa, jonne syrjäytymisen riskejä erityisesti kasautuu. Hankkeen erityisenä kohderyhmänä ovat yläkouluikäiset ja peruskoulun jälkeen nivelvaiheessa olevat nuoret, joilla on haasteita erityisesti yksinäisyyden tai mielen hyvinvoinnin kanssa, sekä nuoret, joille koronaepidemia on tuonut tai lisännyt tuen tarpeita opinnoissa suoriutumiseen.

Helsingin kaupunkiyhteisenä tavoitteena 2021 on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäistä yksinäisyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä lisäämällä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen. Tähän Helsinki on parhaillaan kehittämässä Islannin malliin pohjalta Helsingin harrastamisen mallia, joka lisää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia sekä harrastavien lasten ja nuorten lukumäärää. Mallin pilottivaiheessa on tarkoituksena rakentaa pysyvä harrastamisen malli Helsingin kouluihin, jossa yhdistyvät lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, hyvien toimintamallien luominen ja kehittäminen, yhteistyö koulujen, kaupungin palveluiden ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa sekä palvelutuotannon koordinaatio ja harrastusmahdollisuuksista viestiminen Helsingin alueella kaikille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Ryhmäaloitteessa ehdotetaan lisäksi hyvän mielen kohtaamispaikan perustamista esimerkiksi Helsingin keskustakirjasto Oodin yhteyteen. Nuorisopalveluissa suunnitellaan parhaillaan Oodiin avoimen nuorisotilan perustamista vuoden 2021 aikana. Tarkoituksena on vahvistaa nuorisotyötä keskustan alueella ja mahdollistaa nuorille avoin tila, jossa voi tavata nuorisotyöntekijöitä ja muita nuoria. Tällä toimenpiteellä lisätään nuorten matalan kynnyksen tukea ja keskustelumahdollisuuksia aikuisen kanssa keskustan alueella erityisesti ilta-aikoina ja nuorten vapaaajalla. Samalla lisätään Oodin ja nuorisopalveluiden henkilöstön välistä yhteistyötä nuorten asioita koskien. Kevään aikana Oodin nuorisotilaa ja siellä tapahtuvaa toimintaa tullaan kehittämään myös yhdessä nuorten kanssa.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi